

OBSAH

ÚVOD	5
1. PROBLEMATIKA UČITELSTVÍ NA PRAHU 21. STOL.	8
1.1. Lidské učení a učitelé včera, dnes a zítra	8
1.2. Vznik profese učitelů	9
1.2.1. Poslání a profesní role soudobých učitelů	10
1.2.2. Další vzdělávání a rozvíjení tvořivosti učitelů	13
1.2.3. Sociální status a pracovní podmínky učitelů	13
1.2.4. Evropská dimenze vzdělávání	15
1.3. Základní informace o školské a vzdělávací soustavě ČR	16
1.3.1. Vzdělávací soustava v České republice	17
1.3.2. Školská správa a samospráva	22
2. VÝCHODISKA, CÍLE A METODY VÝZKUMU	25
2.1. Výchozí situace	25
2.2. Problémové pole a stav jeho řešení	25
2.3. Koncepce a teorie výzkumu	26
2.4. Cíle a východiska výzkumu	27
2.5. Organizace a metody výzkumu	28
2.6. Techniky sběru dat	29
2.7. Charakteristika výzkumného instrumentária	30
2.8. Průběh výzkumu	31
2.8.1. Charakteristiky výzkumných souborů	31
2.8.2. Celkové pracovní zatížení a jiné pracovní podmínky učitelů	35
3. HLAVNÍ VÝSLEDKY VÝZKUMU V ČESKÉ REPUBLICE	40
3.1. Struktura, proporce a rozbor profesních činností učitelů	40
3.2. Kritický rozbor a hodnocení dosažených výsledků výzkumu	47
3.3. Rozbor vybraných úspěšných vyučovacích hodin	49
3.4. Rozbor vybraných neúspěšných vyučovacích hodin	53
3.5. Pohled na profesní aktivity očima respondentů vyplňujících do- tazník pro učitele	60
3.6. Jak vidí školu a učitelství sami učitelé. Přednosti, nedostatky a stresy současné učitelské profese	62
3.7. Hlavní závěry výzkumu učitelské profese ve střední Evropě	70
3.8. Perspektivy učitelů (návrhy reformy)	71
3.9. Kvalifikační náročnost profesních činností učitelů a dalších peda- gogických pracovníků	72
3.10. Řízení škol a vzdělávání jako optimalizace lidského učení	78

4. STANDARDY UČITELSKÉ KVALIFIKACE	80
4.1. Vymezení základních pojmů	84
4.2. Standard učitelské kvalifikace se zaměřením na osobnost učitele .	88
4.2.1. Předpoklady a způsobilosti učitelské profese pro výchovu hodnotových orientací (tzv. výchova v užším slova smyslu)	93
4.3. Standard učitelské kvalifikace pro obory učitelství 2. stupně základní školy a střední školy (zejména se zaměřením na pedagogickou přípravu)	95
4.3.1. Východiska a koncepce přípravy učitelství z hlediska pedagogické přípravy	95
4.3.2. Dosavadní přístupy k řešení problémů stanovení standardů pro učitelské obory v České republice s přihlédnutím k evropské komparaci	98
4.3.3. Návrhy standardů na základě profesních kompetencí učitelů pro učitelské obory 2. stupně základních škol a středních škol v České republice	98
4.3.4. Návrh standardu pedagogické přípravy učitelů pro 2. stupeň základních škol a pro všeobecně vzdělávací předměty středních škol	105
4.3.5. Doporučení pro stanovení programů učitelského studia a jeho realizaci na Ostravské univerzitě v nejbližší době v souladu s výsledky pedeutologických výzkumů	109
5. EMPIRICKO-INTEGRÁLNÍ MODEL UČITELSKÉ PŘÍPRAVY	110
ZÁVĚR	122
POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA	125
PŘÍLOHY	134
RÉSUMÉ	156